

విమర్శ

గ్రుక్కపెట్టి ఏడుస్తున్న తన పది రోజు వసికండువి గడంగా హృదయా వికి హత్తుకుంది అమృతం. హత్తు కొవి ఆ పసికండులా అమృతం కూడా రోదించసాగింది.

తల్లి కొగిరిలోనే వున్నానవి గ్రహించి కాబోసు పసిపిల్ల ఏమిపు అనింది కావి, అమృతం మాత్రం రోదీస్తూనే వుంది. ఆ పసికండు అమృతానికి వున్న ఒకే ఒక్క సంతానం. పదిరోజు క్రితం అమృతానికి తల్లి స్థానాన్ని అందించిన ఆ పసికండుకి గావి, విజానికి ఆ ఇంట్లోని మరెవ్వరికీ తెలియదు అమృతం మనస్సు లోని వింత కోరిక.

వింత కోరిక కాదు. విషకలంపు. ఆ పసికండువి గొంతు మలిమి చంపే యాలన్న కోరికవి, తలంపుని నాలుగు నెలల మంచి అతి ప్రయ్నుం మీద అపు కొందోంది అమృతం. తనకుకూతురంపే అవరిమితమయిన ప్రాణం. అయినా తన

విద్దవి బ్రకకవివ్యకూడదనే కోరికను ఏమీ చంపుకోలేకపోతోంది అమృతం.

ఓవరికి, ఆ పదోరోజువ ఆ కోరిక తీవ్రతకు లొంగిపోయింది అమృతం. అప్పటికప్పుడే విద్రలోకి జారి పోయిన తన విద్దవి అస్థాయంగా చూసింది అమృతం.

అంతా తన పోలికే. తనలా అందంగా, హోదాగా వుంటుంది. గడ్డం మీద వున్న ఆ వల్లటి పుట్టు మచ్చకూడా తనవి గుర్తు చేస్తుంది ఎవరికయినా.

అమృతం చేతులు ప్రేమగా విమిరి నా, విద్రలో పురిక్కి పడే పసి కండువి. 'శు పసి చేయగలదా? కన్న విద్దవి చంపగలదా అన్న ఆలోచన కలి గింది.' తప్పక చేయగలవు, అమృతం తల్లి ప్రేమ చెప్పింది.

ఇక తన కూతురు బ్రకకకూడదు. చచ్చిపోవాలి. ఓ స్థిరవికృత్యానికి వచ్చింది అమృతం. అంత దాకా ప్రేమగా

మల్లాది
పెంకట
కృష్ణమూర్తి

నిమగ్నుడు అమృతం రెండు చేతులూ
ఆ వసికండు లేతమెడ మీదకు వెళ్ళాయి

పూపిరి పీచుకోడానికి ఏదో అడ్డు
వడ్లుగా, వుక్కిరిదిక్కిరి అయింది
అమృతం. శేరుకొవి, కళ్ళుమూసు
కుంది. అమృతం రెండు చేతులూ
క్రమంగా విగ్రహంబాంబే, సెలకవ

వచ్చి, పూపిరి అందక, వక్కిరి దిక్కిరి
అవసాగింది ఏడుస్తూ ఆ వసికండు.

రెండు నిమిషాలు చాలు అనుకుంది
అమృతం. ఆ వసికండుతో బాటుగా
ఏడుస్తోంది అమృతం, తన దిద్దని
చంపుతూ.

తనకి నెల తప్పించని తెలియగానే
 కొద్దిగా కూడా విచారించలేదు అమృతం.
 అందరి ఆడ పిల్లలలాగే సంతోష పడింది.
 ముచ్చట పడింది. భవిష్యత్తు గురించి
 ఆలోచించలేదు. పట్టణంలో నిద్దం
 గురించి ఆలోచించ సాగింది.

పుట్టణంలో నిద్దం కొడుకు అయితే
 కావుండునని వెయ్యి దేవుళ్ళకి మొక్కు
 కుంది అమృతం. తన చెల్లెం తో చెప్పిందా
 సంగతి. చెల్లెలు అందరికీ తెలియ
 చేసింది. కొంతమంది ఈ వ్యవస్థను
 కొంతమంది వ్యతిరేకంగా. కొంత
 మంది విచారవ్యక్తులు.

నెలలు విండుతున్న కొద్దీ, రోజులు
 గడుస్తున్న కొద్దీ. ప్రపంచం దగ్గర అవు
 తున్న కొద్దీ అమృతం ఇంకా భూమి
 మీదికి చేరిన తన కొడుకుకు చాల దగ్గరయి
 పోయింది. మానసికంగా అమితంగా
 ప్రేమించసాగింది తన కొడుకుని.

వెయ్యి దేవుళ్ళని మొక్కుకుంది
 అమృతం. ఎలాగయినా సరే దేవుడు
 తనకి కొడుకునే ప్రసాదించాడని. కొడుకు
 కలిగితే తప్పకుండా కొడుకు పుట్టు
 వెంట్రుకలు నరసింహస్వామికి, కొండ
 మీదికి నడచి ఎక్కి నమస్కరించుకుంటానని
 మ్రొక్కుకొంది కూడా.

ఆ ఇంట్లో అప్పటికే అయిదు ప్రస
 వాలు అయ్యాయి, అమృతం ఈ దేరి
 వప్పటి నుంచి, అయిన గురికి కొడుకులే
 కలిగారు. కూతురే కలగాలని కావాలను
 కున్న వాళ్ళు విరుత్సాహ వ్యక్తులు.

నెలలు విండుతున్న కొద్దీ అమృతం
 వికి పురమాయించబడలేదు పనిని మిగతా
 వాళ్ళే చేసుకు పోతున్నారు ఇష్టం వున్నా.
 లెక పోయినా. సూటిపోటి మాటలు
 వ్యంగ్యంగా పని, అమృతాన్ని నొప్పించ
 దానికి మాత్రం ప్రయత్నం చేశారు
 మిగతావాళ్ళు.

ఆ ది వా రం :

జీవితయాత్రలో నేనొక మూడోతరగతి ప్రయాణికుణ్ణి
 నిర్భయంగా ఐతకడానికి నోచుకోలేని అర్పకుణ్ణి.
 వారమంతా రాబోయే ఆదివారం కోసమని
 ఆత్రంగా ఎదురు చూస్తూ చాకిరి చేస్తున్నవాణ్ణి.

అ మాటలు, వాళ్ళ మనస్తత్వాలూ వచ్చాయి అనుకుంటే అప్పుకాకి అలవాటే కబ్బి అంతగా బాధపడలేక. రెండు మూడుసార్లు గవర్నమెంట్ డాక్టర్ దగ్గరికి తీసుకెళ్ళాను అప్పుకాన్ని.

డాక్టర్ని ఆశ్ర గా అడిగింది అప్పుకం కడుగుకోవడంకోసం, కూతురు పుడుతుందో చెప్పగలగా అని చిన్నగా నవ్వి అన్నాడు డాక్టర్.

"అది చెప్పగలిగితే కోట్లు గడించగలిగి వుండేట్టి తెలివైన చెప్పలేక." అన్నాడు.

"వాని కొడుకు పుట్టేంతవరకు ఏదయినా మందు ఇవ్వగలగా, లేక అది చేకూరగా?" అన్నాడు.

"లేదమ్మా యే అలాంటి మందేలేదు. ప్రపంచంలో"

డాక్టర్ సమాధానం నచ్చలేదు అప్పుకానికి అయినా చేయగలిగింది ఏమీ లేదు.

కొమ్మిదో నెల విండుతుండగా అప్పుకానికి ఆపవరపుడు అంబిస్తూం

దేది తన కడుగులోని సింధం కడుగుతున్నట్లుగా. అది తన శ్రమ, విజయాల తెలియలేక. విగత వాళ్ళు అడుగుదా మరుకున్నా, సిగ్గు ఆధునచ్చి ఆడగలేదు అప్పుకం.

వర్షాకాలంలో, విజరీతంగా మూడు రోజులుగా వర్షం కురుస్తున్న, వారంలో, ఓ రోజు మధ్యాహ్నం అప్పుకానికి నొప్పులు రావడం ప్రారంభించాయి.

అప్పుకాన్ని రిజెస్ట్ గవర్నమెంట్ హాస్పిటల్ కి తీసుకెళ్ళాను అరగంటపేపు బెడ్ ఖాళీలేదని తగూ ప్లాక ఓ బెడ్ ఇచ్చిందినర్స్, వదిలూనయ్య ముట్ట చెప్పాక.

"కొడుకే పడతాడుకదా?" పుట్టడేమో నన్న భయం ప్రస్తుతమయ్యేలా, అహయంగా అడిగింది అప్పుకం నర్స్.

కొన్ని వందలసార్లు అలాంటి ప్రశ్నలు విని విని ఆలసిపోయిన నర్స్ అన్నది నవ్వు పులుముకొని.

"కూతురు పుట్టినా కొడుకుగా మారేస్తాను, మందువేసి వరేనా?"

అ ది వా రం :

కానీ, ఆపుహాసంగా ఎదురయ్యిన ఆదివారం నాపట్ల ఒక్కసారైనా కవితరించి కాలేదు వరం.

మరో గదిలోకి తీసుకొచ్చారు అమ్మ తాన్ని. ఓ పెద్ద చేతుల మీద వజ్రకోట బెట్టారు. దాక్టరమ్మ కామోషు అనుకుంది అమత్యం, జాబ్బు కొద్ది కొద్దిగా వెళ్తున్నట్లు, ఏదై ఏళ్ళ ముసలావిడ రాగానే.

“రెడీ మేడమ్” అన్నది నర్స్ అవిడతో.

అవిడ తల వంకించి చూసింది అమ్మ తం వంక.

“రెండు చేతులూ ఇక్కడ వుంచి, పీచిని వట్టుకో” అన్నది అవిడ.

అమ్మకం రెండు చేతులూ వెనక్కి వుంచి, గట్టిగా వట్టుకుంది ఓ రాద్వి అయావడడతూ మూలగ సాగింది. కొద్ది కొద్దిగా మూలుగు ఎక్కువ కాసాగింది.

అమ్మకం కళ్ళు మూసుకొని, వళ్ళు దిగించి, రెండు చేతులూ గుప్పెటలా చేసి, బలంగా వట్టుకుంటూ రాద్వి ఒళ్ళు బరువుగా వుంది. ఇంకా ఇంకా బరు వెక్కువగుతున్నట్లుగా వుంది.

తెన్నెల అరచి, బలమంతా వుకయో గించి వట్టుకుంది ఆ రాద్వి రెండుచేతులతో అమ్మకం.

కెవ్వు తెవ్వుమని విడిచిస్తన్న విశుక విని ఈ లోకంలోనికి వచ్చింది అమ్మకం మళ్ళీ. నర్స్ ముఖం మీద చెమటని తుకుస్తోంది ఒళ్ళంతా తేలికయి పోయింది.

“కొడతేవా?” బలహీనంగా అడిగింది అమ్మకం తన మొదటి ప్రశ్నని.

నమరానం చెప్పలేదు చుట్టు ప్రక్కలం వాళ్ళెవరూ. గొంచెం పేపు నమరానం కోసం ఎదురు చూసి ఆదిగింది మళ్ళా అదే ప్రశ్న.

“చూడు” చూపించింది నర్స్ బిడ్డని.

వరీషగా, పటింపగా చూసింది కొద్ది క్షణాల బొడ్డు దగ్గర ఎర్రగా వుంది,

“బికితేవుంవా?” అడిగింది అమ్మకం చూసం లేకుండా వున్న ఆ రక్త ముద్ద వలక అనుమానంగా చూసి

అ ది వా రం :

ఒక అదినారం వెదదామని అనుకున్నాను సికారు అనాదే, అలిగి రిపేరు కావాలని మారాం చేసింది ఆయ్యగారి కారు

“బ్రతికివుంది. కూతురు”.

కూతురు!

“ ఓషేవల వుంటుంది బ్రతికి వస్తావు .....” అని అమ్మతాటికి అర్థం కాని ఇంగ్లీష్ వాక్యపేదో ఆన్నది డాక్టర్.

మరో విమవంలో డాక్టర్ వెళ్ళి పోయింది తన వనయి పోయినట్లుగా.

“ఎడవదేం?” అడిగింది అమ్మతం, కళ్ళుమానుకొని వడుకొనున్న కూతురుని చూస్తూ.

నర్స్ వచ్చుతూ కొద్దిగా కదిలించింది ఆ పనిగడ్డుని. వెంటనే అపసకండు ఏక వటం ప్రారంభించింది.

“ఎత్తుకో” అందించింది నర్స్ అమ్మతాటికి.

అప్రయత్నంగా, ప్రేమగా చేతులు చాచి అందుకుంది అమ్మతం తన కూతురుని.

“కొడుకుకాదు నేను కన్నట్లుగా” కూతురు, కూతురు” గొణుక్కొంది అమ్మతం.

“అలాకాదు ఎత్తుకోనేది” మందలిత చింది నర్స్ ఎలా ఎత్తుకోవాలో చూపించింది.

ఇంటికి వెళ్ళింది అమ్మతం మర్నాడు. అమ్మతం కూతుని చూసి తెగ మురిసి పోయారు అంతా. ‘అవ్వుం నీలాగే వుంది’ అన్నారు అమ్మతం కల్లి అందరి కన్నా ఎక్కువగా నంతోషపడింది.

“నిన్ను వద్దరిం దుకు కూతుర్ని కన్నావ్. ఇంటిపట్టునే వచ్చివుంది నీవ్వద్దా వ్యంలో నీకుఇంత గుణిని పోపేందుకు అంతవుంది” అన్నది.

అనవసరంగా తన కడుపున వడ్డు దుక్కు, అమ్మతాటి క్రమంగా కోవం, విసుగు ఏర్పడ సాగాయి తన కూతురు మీద కొడుకు పుట్టలేదన్న కోవం భావ అధికం కాసాగాయి.

“నాకన్నా అందంగా వుంది నా మన మరాలు. ఇంత మంచి మనుమరాలిని కన్నందుకు అదిగో తీసుకో” అని కొత్త ఓరవి అందించింది అమ్మతాటికి, అమ్మ తం కల్లి.

అమ్మతం మనస్సులో కొడుకు కంగ

అ ది వా రం :

ఇంకో ఆదినారం సిన్మాకెళ్ళామంది మా శ్రీమతి అర్జంటు పన్ను పురమాయిందిదప్పుడే అయ్యగారి శ్రీమతి.

లేవన్న బాధ తగ్గి, కూతురు మీద జాతి ప్రేమ పొంగసాగాయి. వడ్లనుకూడా నవ జుగా కడగ సాగింది. ప్రేమ తన కూతురి మీద. ఒక్క కణం వదలి వుండ కుండా తనే చూసుకో సాగింది స్వయంగా తన పాపి, కావల్సినవన్నీ.

ఒక్కో విర్యయంగా నిద్రపోతున్న ఆ వనియందు చూసి అమోఘంబుంది అమృతం.

"చిత్రం నాబట్టు మరచి కూడా పుణికి పుచ్చుకొని పట్టింది ఇది పెద్ద యితే, దీని నెహంకోకి చూస్తుంటే, అచ్చం తన చిన్నడు అద్దంలో చూచు కొంటున్నట్లుగా వుంటుంది బహళ."

ఈ వారం రోజుల్లో అమృతం చాలా ఆలోచించింది. అంకవరకూ తను జీవి కంలో ఎన్నడూ ఆలోచించ నంకగా. తన పాప భవిష్యత్తు గురించే ఆలోచన లన్నీ. ఒకటి రెండు పార్లు తన కూతురిని ఎక్కడయినా వదలి వచ్చేమూలన్న ఆలోచన కలిగింది కాని అందుకు ప్రా స్థితులు అనుకూలించలేదు. ఆనకూరించ వలకూడా తెలుసు. మరో నెల రోజులు

గతిస్తే తన కూతురు తనకు కాళ్ళకంకా దూకం అమే ప్రయత్నం ఇరుగుకోందని గ్రహించింది అమృతం.

విశేష పూలయింది. అలా ఎప్పటికీ చేయద్దని బ్రతిమాలింది తల్లిని. తల్లి వచ్చుకోలేదు.

క్రమంగా తన దిడ్డ ద పున్న ప్రేమంతా జారిగా మార సాగింది. తను వదే బాధ నరకం తన దిడ్డకి కూడా కంగ కూడవనే వికృతమిది వచ్చింది.

ఇక ముందు తన కూతురు గతి అమృతాన్ని విపరీతంగా భావించసాగింది. చిన్నప్పటి నుంచి తను వద్ద అనేక కష్టాలు, నరకయాతన, తన వన్నెందో సంవత్సరం నుంచే తను అనభవించిన మూలన్యం తన కూతురుకు కూడా అంటు కుని, కాళ్ళకంకా ఆ ఇరుకు జీవితంలో బంది అయిపోతుందని భయపడింది అమృతం.

చివరికి ఆలోచించి, ఆలోచించి ధైర్యం కూడగట్టుకుని, కూడగట్టుకొని,

(మిగతా 75 వ పేజీలో)

ఆదివారం :

మరో ఆదివారం ఇంటిల్ల పాదీ చూడాలంది ఎగ్జిరిషన్ ఆమర్నాదే ఆఫీసులో ముంచుకొచ్చిందో ఇనస్పెక్షన్.

పొట్టెంబడి ప్రశ్నకంగా ఎయిర్ కండిషనర్లు కొకదాన్ని మనం తెప్పించాం. ప్రణాళికలు వేశాం. మరీవాడిలార్థాలక. గృహనిర్మాణపథకాలు, అధికారావార్యత్వ త్రి గర్భనిర్మాణాలు, పెద్దపక్షుల విడిచిపెట్టడం. అయినా దానిద్రవ్యం. ఆకలి, నిరాశ్రయం, విరుద్ధోగం, రోగాలు, నొప్పిలు, తిగుగుబాటూ, అల్లర్లు! ఒక్క కలకత్తా నగరంలోనే 6 లక్షలమంది మన చాటిపోరులు ఫోట్ ఫారాలమీద బతుకుతున్నారు. (ఇ. ఏ. 12-5-74) 6 లక్షలమంది, అంటే దాదాపు మనవిజయవాడజనాభాకు సమానం. అయితే మరి మన ప్రణాళికలు, బృక్త త్రరపథకాలు? అన్న గంఠం లిగాయి. అయినా మెటారువాకనా అయినా, రాబోయే గాడ్లగృహతి ఎన్నికల యొక్కలో, సార్వత్రిక మరీక్షణకార్యక్రమాలలో, ఆణిసాటవరగీతలలో, ఊపిరిపడవని ముగ్ధం, అకలితో చచ్చేవారేను గురించి, పుట్ పాత అయితే, బ్రతుకులు వెళ్ళినీ మన్న అనాధపూరులను గురించి అలోచించే తీరకక్కడిదిసార్ !

(22వ పేజీ తరువాయి)

తన తప్పే వ్యక్తులను గొంతువిసికి చంపా
లని సంకల్పానికి వచ్చింది అమృతం.

అసంకల్పం చేసిన అమృతం అంత
కొద్ది అనుభవించిన నరకయాతన వుంది.
అచనకం చేస్తే తన కూతురు పెద్ద
దయ్యక, తన కూతురు కూడా అపార
బలం కూడననే పెద్ద నిక్కయం కూడా
వుంది

ప్రతి తల్లి తన బిడ్డ తనివ్వక
పండపపండ్ల, పువ్వులు, పూలుగా,
బట్టెగా గడవాలనే కోరుకుంటుంది.
బిడ్డ ఇంకా బట్టెపండ్లనే, తడుపులోవుండ
గానే తన బిడ్డ తనివ్వక గురించి బం
గారు కలెలు కంటుంది. అది ప్రకృతి.

అమృతంకూడా తప్పే. అలా భావిం
చటం నణిచే తన కూతురికి తన చేత
చదువ రీతిలో తనివ్వకలోని నరకాన్ని
దురం చేసింది అమృతం — చంపి.

తన తల్లికూడా తన బట్టెపండ్ల అ
ప్రయం చేసి వుంటే ఎంత బృతుండేది
అనుకుంటుంటుంది అమృతం ప్రతిరాత్రి,
చికటి గడుతో ముగుసూ.

ఎందు కంటే అమృతం అందరి
లాంటి స్త్రీకాదు.

అమృతం ఎవరో తెలిసా :

పాపం రెండువందల రూపాయలకు

(40 వ పేజీ తరువాయి)

అమ్ముడయే కూతురు తల్లి.

బింబంతంగా మార్చి ఒక్క పతిత.

విముక్తి లభించని వ్యభిచారి.

వివరీత కోరికలు తీర్చే ప్రవృత్తాక్.

చోక్క.

అంతేకాదు. అంతేకాదు. అంతేకాదు.

ఇప్పుడే వదిలేసు సంపత్నాలాలు

విందుతున్న పాప !

నిర్మల ప్రత్యేకత

నిర్మల నిర్వాహిణుని శీరికలు విజ్ఞంగా, బాలా ప్రత్యేకంగా అధునాతనంగా ఉంటున్నాయని సారథులు రాస్తున్న ఉత్తరాలు మాకు ఎంతో ప్రోత్సాహకరంగా ఉన్నాయి. నిర్మల యీ ప్రత్యేకతను విలువుకోవడానికి శాయసిల్లా ప్రయత్నిస్తుంది. పత్రికలు సృజనాత్మకంగా వుండాలనే సూత్రానికి నిర్మల ఎల్లప్పుడూ కట్టుబడి వుంటుంది. - ఎ.డి.బి.ర్

ముఖ్య విషయం ఒకటుంది - "వాసవి గారికి పెళ్ళయిందిట ఆ వూళ్ళోనే వెంకట్రావు అనే 'సోంబేరి' ఉన్నాడు-అతను వరుడు. అతను పి. యు. సి. వరకూ చదివి రోడ్డుపట్టుకు తిరిగేవాడు. మూడు నాలుగేళ్ళ క్రితం వాళ్ళ నాన్న అతనిచేత వ్యాపారం పెట్టించారు. వాళ్ళ నాన్న జాగ్రత్తవల్ల వ్యాపారం ఓ దారిలో పడింది అప్పటినుండి పెద్దమనిషిలా వ్యవహరించుతున్నాడు. ఎమ్మెస్సీ చదివి లెక్కరదుగా పనిచేస్తున్న ఆమె, చదువు లేకపోతే పోయింది కవీనం సంస్కార మైనా లేని వాణ్ణి చేసుకోవటం పిటీ కదూ." అంటూ రాసింది సువర్చల

నా మనసులో వాసవి గురించిన ఈహా చిత్రాలకు మరో దెబ్బ తగిలింది.

మరో నాల్గు నెలలకి సువర్చల నుండి ఇంకో ఉత్తరం వచ్చింది

"వంజిగకి అమ్మ దగ్గరికి వచ్చాను. మొన్న మా ప్రండుకి దెలివరి ఆయితే హాస్పిటల్కి వెళ్ళాను. ఆ హాస్పిటల్లో వాసవిగారిని కలిసాను కొడుకు పుట్టాడు. బాబు బాలా హెల్మింగ్ ఉన్నాడు వద కొండు పోసు ఉన్నాడట. నేను వెళ్ళి చూసాను ఏదో నెలలోపిల్లాడిలా లేడు."

చదువుకానే రోజుల్లో వాసవికి పెళ్ళి